

"... μετά ἀδελφικὰς ἡμῶν προσήσεις δὲν ἐλείψαμεν θὰ
 δώσωμεν καὶ τῇ ὑμετέρα μακαριότητι τὴν εἶδσιν ταύτην
 ὅτι πρὸ δύο ἡμερῶν πρὸ τοῦ νὰ ἐξωσθῇ ὁ πρὸ ἡμῶν Κἀλλίνι-
 κος ἐξελέγημεν ἡμεῖς ὑπὸ πάντων τῶν συναδέλφων ἁγίων ἀρχιερέων, εὐγενε-
 στάτων ἀρχόντων καὶ ὄλων των χριστιανῶν εἰς τὸ νὰ ἀνσλάβωμεν τὴν πα-
 τριαρχικὴν διοίκησιν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, τὴν ὁποῖαν λαῖτοι μὴ θέ-
 λοντες, καθὰ Κύριος οἶδεν, μὴ ἠμπορῶντες δὲ πάλιν νὰ ἀποφύγωμεν τοῦτο,
 ὡσάν ὁποῦ ὄλοι κοινῶς ἐπέμενον, τὸ ἐδέχθημεν ρίψαντες ἀπάσας τὰς ἐλπί-
 δας μας εἰς τὸν ἅγιον θεόν εἰς τὸ νὰ μᾶς ἐνδυναμώσῃ νὰ κυβερνήσωμεν
 καὶ νὰ οἰκονομήσωμεν τὰ τῆς ἁγίας αὐτοῦ ἐκκλησίας καλῶς καὶ θεαρέστως.
 Καὶ μετὰ τὰς δύο ἡμέρας ἐφορέσαμεν τὸ καθῆθεσι συγκοτανευσάντων ἐπὶ
 τούτῳ πάντων τῶν πολυχρονίων ἡμῶν ἀθροέντων, καὶ ἐξορίσει τοῦ πρὸ ἡμῶν
 εἰς τὴν Λῆμνον· ἤδη δὲ ὑπερόριος αἰθῆς ἐγένετο εἰς τὸ Σιναιο ὄρος·
 ὅστις ἀποκομίζεται ἐκεῖσε μετὰ τὴν ἐξορίσιν καὶ με βασιλικὸν ὄρισμόν" ἔγρα-
 φεν ἀπὸ 11 Αὐγούστου 1757 Σεραφεῖμ Β' τῷ Ἀλεξανδρείας Ματθαίῳ -"Μετα-
 πέμπόμενος (-ὁ Ἐπίτροπος) τοίνυν αὐτόν (-Καλλίνικον) εἰρκτῇ παραδί-
 δωσι καὶ μηνύει τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἐκλέξασθαι πατριάρχην" διὸ συναχθέν-
 τες ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, τῇ κατὰ τὸν Παλαστᾶν, ἐκλέγουσι
 τὸν φιλιππουπόλεως Σεραφεῖμ, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν αὐλὴν ἐφόρεσεν ὁ
 πατριάρχης χλαμύδα, καὶ ἐζήτησεν κοινῇ νὰ ἐξορισθῇ ὁ Καλλίνικος εἰς
 τὸ Σινᾶ, ὃ καὶ γέγονε, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ λ' Ἰουνίου (σημ. πιθανῶς ἀντί :
 Ἰουλίου) ἔγινεν ἡ μετᾶθεσις τοῦ Σεραφεῖμ (*Υψηλ.)-"Ψῆφον καὶ γνώμη
 ἀπάντων τῶν παρευρεθέντων ἀρχιερέων, πλὴν τριῶν, καὶ θελήσει παντός
 τοῦ χριστιανικοῦ συστήματος, ἀρχόντων τε καὶ ἰδιωτῶν" ἐξελέγη ὁ ἀπὸ
 Φ. Σεραφεῖμ, "μετετέθη δὲ εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τῇ εἰκοστῇ ἐβδό-
 μη Ἰουλίου" (κατάλ. Π. Δημάρη).-" Συνελθόντες (οἱ ἀρχιερεῖς) ἐξελέξαν-
 το ἐξελέξαντο πατριάρχην τὸν ἀπὸ Φ. Σεραφεῖμ καὶ διὰ κοινῆς ἀναφορᾶς,
 πρὸς τὸν καμακιώτατα κκκκκκκκ Ἐπίτροπον τῆς Βασιλείας τοῦτον μὲν ἠτ-
 τήσαντο ὡς πατριάρχην, τὸν δὲ παναγιώτατον κύριον Κύριλλον τοῦ θρόνου

Ζαφειμ Σεραφειμ
 Σεραφειμ
 Πατριάρχης
 Ορθόδοξοι Κ. Π.
 1936 203-207

ἐξέωσαν... Τῇ γοῦν εἰκοστῇ ἐβδόμῃ Ἰουλίου τοῦ πεντηκοστοῦ ἐβδόμου ἔ-
τους, μοναρχοῦντος τῶν Ὀθωμανῶν Ὀσμάνη τοῦ Γ' οἱ τε ἐνδημοῦντες τῇ
κπόλει ἀρχιερεῖς καί οἱ κληρικοί μετά τοῦ κοινῆ ψήφῳ καί γνώμῃ ἐκλεχ-
θέντος πατριάρχου κυρίου Σεραφεῖμ, παρέστησαν τῷ Ἐπιτρόπῳ καί λαβόν-
τες τὰ συνήθη καββάδια εἰς βεβαίωσιν τῆς ἐκλογῆς ἐπανήλθον ἐνδόξως
εἰς τό πατριαρχεῖον καί γενομένης τῆς μεταθέσεως, ὡς νενόμισται, ἀν-
ευφήμησαν οἰκουμενικόν πατριάρχη τόν παναγιώτατον κύριον Σεραφεῖμ" ("(
(Μακρ.)" Φορέσας δέ τήν νύκτα τήν χλαμύδα Σεραφεῖμ ὁ Ἀλβανίτης... διά
τό ἐγκλεισθῆναι τās θύρας τῆς πόλεως οὐκ εἰσῆλθεν εἰς τό πατριαρχεῖον
ἀλλ' εἰς τήν ἔξω τοῦ Κωνηγοῦ ἐκκλησίαν τοῦ Προδρόμου..." (Συν. διήφ.)

Συνδυάζοντες πρός ἀλλήλας τās ἀνωτέρω πληροφορίας συνάγομεν ὅτι ἡ
ἐκλογή τοῦ Σεραφεῖμ διενηργήθη δύο ἡμέρας πρό τῆς ἐξώσεως (24 Ἰου-
λίου 1757) τοῦ Καλλινίκου ἀπό τοῦ θρόνου, ἤτοι τῇ 22 μ. Ἰουλίου 1757)
καί μάλιστα ἐν τῷ ναῷ τοῦ Τιμίου προδρόμου τοῦ Σιναϊτικοῦ μετοχίου,
ἀδυνατοῦ οὔσης τῆς σθναθροίσσεως τῶν ἀρχιερέων ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ
ἄτε παραμένοντος εἰσέτι ἐν τοῖς πατριαρχείοις τοῦ Καλλινίκου - ὅτι
τήν νύκτα τῆς 25 Ἰουλίου ἰ.ε. ἐπιφανισθεῖς ἐνώπιον τοῦ Μ. Βεζύρου
ἐνεδύθη τήν χλαμύδα, ἀναγνωρισθείσης οὕτω πολιτικῶς τῆς ἐκλογῆς αὐ-
τοῦ καί ὅτι τήν ἐπομένην (ἤτοι τήν 26 ἰ.μ. καί ἔ.) ἐγένετο ἡ μετάθε-
σις, δηλ. ἡ ἐνθρόνισις τοῦ Σεραφεῖμ, συμφώνως καί πρός τήν σωζομένην
σημείωσιν ἔχουσιν ὡδε : "1757, Ἰουλίου 26, ἡμέρα σαββάτῳ προσφώνημα
ἐπί ἐγχειρίσει πατερίτσας τῷ ἀπό Φ/πόλεως Σεραφεῖμ πατριάρχη".

Ἰδιαιτέρας μνείας ἄξιον ἐκ τῆς πατριαρχείας Σεραφεῖμ Β' τυγχάνει
τό ἐξῆς γεγονός : "Συναχθέντες (τό ἱερατικόν καί λαϊκόν σύστημα) παρά
τῷ πατριάρχη ἐγράφη μαγζάρι, ἐν ᾧ παριστῶντες τήν παναθλίαν κατάστα-
σιν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καί τό ὑπέρογκον χρέος παρεκάλουν τό νά μήν
εἰσακούηται ποτε ὁποῖος ἤθελε ζητήσῃ πατριαρχεῦσαι χωρίς μαγζάρι τῶν
ἀρχιερέων, καί νά πληρῶνῃ τὰ ἔξοδα τῆς νέας πατριαρχείας ἐξ ἰδίων ὁ-
ποῖος ἤθελε πατριαρχεῦσαι εἰς τό ἐξῆς, καί νά μήν ἐπιφορτίζεται δι'
αὐτά οὐδέ ἀπόβολός εἰς τό κοινόν τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας. Ἐβούλλωσαν
καί ὑπέγραψαν τό ἔγγραφον αὐτό ὁ τε πατριάρχης καί ὄλοι οἱ ἐνδημοῦν-

τες ἄρχιερεῖς ὡς καὶ οἱ ποτὲ παραιτησάμενοι καὶ ὅλοι οἱ ἄρχοντες ἡ/ μικροὶ τε καὶ μεγάλοι, καὶ ὅλοι οἱ προεστῶτες καὶ γέροντες ὄλων τῶν ρουθετίων, παρακαλοῦντες τὸν ἄνακτα νὰ γένη φερμάνι μὲ χάτι-χουμαγιούν καὶ τό ἔδωκαν εἰς χεῖρας τοῦ πατριάρχου διὰ νά ἐνεργήσῃ..." (Ψηλ.) Κατά 8/βριον 1759 ὁ σουλτάνος Μουσταφᾶς Γ' ἔξεδωκε τό ζητηθέν χάτι-χουμαγιούν, ἀπευθυνόμενον πρὸς τὸν κορυφαῖον τῶν ἀρχόντων τοῦ γένους τῶν χριστιανῶν, τὸν πατριάρχην τῶν Ῥωμαίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως".

Σεραφεῖμ ὁ Β' ἦτο "ἠπειρώτης τό γένος, εὐσεβῆς ἐξ εὐσεβῶν, εὐπατρίδης, φιλογενῆς, φιλότιμος, τολμηρός, γενναῖος, νοήμων, εὐμαθῆς μᾶλλον ἢ πολυμαθῆς, ὀρηγτικός οἷς ἐδοκεῖ συμφέρειν, θυσιαπάλλακτος ὧν εἶχετο· ἐν πράγμασιν εὐεπὴβολος, εὐμήχανος τὰ ἀρέσκοντα αὐτῷ διαπράξασθαι τὸν ἐπιχωριάζοντα τρόπον· παρεζήλω γάρ καὶ ἐξέμαθε τῶν κρατούντων τὴν πολιτικὴν καὶ τό ἀρχικόν αὐτῶν ἦθος ἀπεμάξατο· σύνοιδε μέντοι καὶ τῆς ἰδίας ἀξίας τὰ καθήκοντα, ἐν οἷς καὶ τὰ μέγιστα ἐφιλοτιμεῖτο καὶ τοῖς εἰλικρινῆ τὴν ἀρετὴν κατορθοῦσιν ἡσμενίζετο καὶ διάπυρος ζηλωτῆς ἦν τῶν ὀρθοδόξων δογμάτων καὶ τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ κηδεμῶν ἐπιμελέστατος· καὶ εἰ μὴ φίλαρχος καὶ φιλοχρήματος ἦν, οὐκ ἂν βαρὺς καὶ ὑπέρογκος ἔδοξε καὶ τοῦ παντός ἐπαίνου ἦν ἄξιος" (Σ. Μακρ.) Ἡ φιλαρχία αὕτη καὶ φιλοχρηματία τοῦ Σεραφείμ συνέβαλον τὰ μέγιστα εἰς τὴν πρῶσιν αὐτοῦ. Λέγεται μάλιστα ὅτι καὶ αὐτός ἐστι ὁ "ἐπίτροπος" δέν εἶχε πλέον ὑπόληψιν εἰς τὸν πατριάρχην Σεραφεῖμ μαθὼν τό φιλοχρηματικόν του" (Ψηλ.). Διὰ ταῦτα "μηκέτι δίκαιον ἀνέχεσθαι ἡγησάμενοι συνίσταντο ὑπὲρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀριστοκρατίας οἱ τε τῶν ἐνδηρούντων ἄρχιερεῖς καὶ ἐκκλησιαστικοὶ καὶ τῶν ἀρχόντων οὐχ ἐλάσσονες, καὶ ὁμονοήσαντες ἀμεταθέτως ἀπὸ κοινῆς γνώμης κατεψηφίσαντο καὶ διέπραξαν τούτου τὴν ἔξωσιν" (Μακρ.) Ταῦτα ἐγένοντο κατὰ Μάρτιον 1761. Κατὰ τὸν Ἰωηλάντη, ἡ σκέψις τῶν ἰθυνόντων τῆς ἐκκλησίας περὶ ἐξώσεως τοῦ Σεραφείμ ὑπεβλήθη κατ' ἀρχάς τῷ καπικεχαγιᾷ Ἀλῆ καὶ δι' αὐτοῦ τῷ Μ. Βεζύρη Ραγῆπ πασᾶ, ὅστις "ἐδέχθη καὶ εἶπε νὰ δώσουν λίβελλον τῷ ἄνακτι κατὰ τοῦ πατριάρχου, οὗ γενομένου ἐπροστάθησαν οἱ ἄρχιερεῖς ἐκλέξασθαι πατριάρχην. Προβαλλόντες τὸν Κύριλλον (-τόν ἐν Ἀνίφ Ὄρει

ἐξόριστον πρ. ΚΠόλεως) ἤκουσαν τό "δέν γίνεται", διά τήν ἀπουσίαν. Ἐσηκώθη οὖν εὐθύς ὁ Σ. εἰς τόν τζαουσλάρ-έμινή διά νά ἐξορισθῆ εἰς τό ὄρος... τῇ ὑστεραίᾳ συνελθόντες εἰς τό πατριαρχεῖον ἐπροβλήθη τό ὄνομα τοῦ Ἰωαννικίου... καί ἐξελέχθη ὁ Χαλκηδόνας Ἰωαννίκιος τῇ κε' Μαρτίου". Ὁ Μακραῖος ἀναφέρει τήν κατ' Μαρτίου ὡς ἡμέραν ἐκλογῆς τοῦ Ἰωαννικίου - τοῦτο συμφωνεῖ καί πρός τό κατωτέρω δημοσιευόμενον σχετικόν "ὑπόμνημα" - ἀλλά συγχρόνως καί ὡς ἡμέραν ἐξώσεως τοῦ Σεραφεΐμ "Καί δὴ τῇ κατ' Μαρτίου τοῦ ἐξηκοστοῦ (πρώτου) σπηρίου ἔτους δόντες ἀναφοράν πρός τοὺς κρατοῦντας ἐξέωσαν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου τόν παναγιώτατον κύριον Σεραφεΐμ καί ἀντ' αὐτοῦ ἐκλεξάμενοι τόν πρώην Ἰπεκίου..." Ἄρα ἡ ἐξώσις τοῦ Σ., προπαρασκευασθεῖσα καταλλήλως συνετελέσθη τῇ 26 Μαρτίου, ὅπως ἀθημερόν ἐγένετο καί ἡ καθαίρεσις αὐτοῦ.

Ὁ Σεραφεΐμ εὐθύς ἀμίσως ἀπεστάλη ἐξόριστος εἰς "Αθω." Λίαν ἐντίμως διελθὼν διά τῆς μεγάλης ταύτης πόλεως διά ξηρᾶς ἀπῆλθεν εἰς τό ἅγιον ὄρος, εἰς ὃν ὠρισταί τόπον" (Μακρ.) πιθανῶς ἀρχικῶς εἰς τήν ἰ. μονήν τοῦ Παντοκράτορος, κατὰ Κύριλλον τόν Αὐριώτην, πιθανώτερον ὅμως εὐθύς εἰς τήν ἱεράν μονήν τοῦ Βατοπεδίου, πρός τοὺς πατέρας τῆς ὁποίας διεβιβάσθη ὀλίγον ἀργότερον προσταγή περί βιαίας εἰσπράξεως τῶν πρός τό Κοινόν ὀφειλομένων τοῦ Σεραφεΐμ. Τότε ἀκριβῶς, τῷ 1762, ἐφυγαδεύθη ἐκῆθεν τῇ εἰδήσει καί βοηθείᾳ τῶν πατέρων τοῦ μοναστηρίου καί ἐλθὼν εἰς τήν πόλιν ἐκρύβη εἰς τό Σταυροδρόμι... Ὁ Σ. ἀπό τό Σταυροδρόμι ἔγραψε πᾶσι τοῖς προύχοσι τῶν Ῥωμαίων προσκλαιόμενος καί κατηγορῶν τόν τρόπον, ὁποῦ ἐμεταχειρίσθη (ὁ Ἰ.) διά τήν ἀποπλήρωσιν τῶν ἐπιφορτισθέντων χωρὶς νά ζητήσῃ τήν ἀπολογίαν του... ἀναφανεῖς (Ἐπί Σαμουήλ Α') καί ἀπολογηθεῖς... πληρώνει ^{εἰς} τό Κοινόν... καί λαβὼν ἐξοφλητικόν ἀπῆλθεν εἰς τό ἁγιώνυμον ὄρος δοθείσης αὐτῷ ἀδείας νά ἀπέρχεται τό θέρος καί εἰς τό μοναστήριον τοῦ ἁγίου Προδρόμου τό κατὰ τήν ἐπαρχίαν Ζερρών" (Ἰσηλ.). Τό κατωτέρω δημοσιευόμενον σχετικόν ἔγγραφο - ἀπό Ἰανουαρίου 1764 - παρουσιάζει τόν Σεραφεΐμ ἐπιθυμοῦντα ἡσυχάσαι τε εἰς τό ἐξῆς καί διαπεράναι τό ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἐν

τινι τόπῳ ἡσυχαστικῷ καὶ ἀταράχῃ..." συνεπῶς τὸ ἐν λόγῳ μοναστήριον δέν φαίνεται ὀρισθέν ὡς θερινός, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ὀριστικός τόπος διαρκοῦς ἀναπαύσεως καὶ διαμονῆς τοῦ Σεραφείμ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ Σ. ὑπέστρεψεν εἰς Ἅγιον Ὀρος καὶ πιθανῶς κατὰ τὴν β' ταύτην μετάβασιν ἐκεῖ προετίμησεν ὡς ὀριστικόν ἡσυχαστήριον αὐτοῦ ἐνδιαίτημα τὸ ἀπὸ τῆς μονῆς Βατοπεδίου ἐξαρτώμενον κελλίον τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου, ἀνακαινίσας αὐτό. Ἐκεῖ ἐφησύχαζεν ἀπὸ τοῦ 1764 μέχρι τοῦ 1771, ὅτε ἀναχωρήσας ἐξ ἁγίου Ὀρους ἀπῆλθε πρὸς τὸν ἐν Παροναξίᾳ ναυλοχοῦντα Ρωσ. στόλον ἀπολύσας ἐγκύκλιον ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Ρώσους. Ἐξ ἀφορμῆς τούτου ἡ Ἐκκλησία προέβη εἰς τὴν καθαίρεσιν τοῦ Σεραφείμ, ὅστις ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς Ρωσσίαν γενόμενος δεκτός μετὰ πάσης τιμῆς καὶ φιλοξενίας, ἀπὸ μέρους Αἰκατερίνης τῆς Β'. Φέρεται ζῶν τῷ 1781-82. Ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐν τῇ ἰ. μονῇ τῆς Μεταφορφώσεως τοῦ Χριστοῦ ἐν *Суботы* (Οὐκρανίας), παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἐν τῇ αὐτῇ μονῇ ἐν Κῶ ἀναπαυθέντος "καὶ ἀκεραίου καθημένου" διατηρουμένου Ἀθανασίου Γ' τοῦ Πατελλάρου. Ἀντίγραφον τῆς εἰκόνης τοῦ Σεραφείμ εὑρηται ἐν τοῖς Πρῶτοις Χείροις ΚΠόλεως.